

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права та порівняльного права

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

Історія держави і права України

підготовки бакалавра

спеціальності К9 Правоохоронна діяльність

освітньо-професійної програми Правоохоронна діяльність

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Історія держави і права України» підготовки бакалавра, галузі знань К Безпека та оборона, спеціальності К9 Правоохоронна діяльність за освітньо-професійною програмою Правоохоронна діяльність.

Розробник: Гламазда П. В., доцент кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права Волинського національного університету імені Лесі Українки, кандидат юридичних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

 (к.ю.н., доц. Фідря Ю.О.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права

протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: (д.ю.н., проф. Яцишин М. М.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	Галузь знань К Безпека та оборона, спеціальність К9 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 42 год.
ІНДЗ: немає	Консультації 6 год.	
Мова навчання	Форма контролю: залік	українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань К Безпека та оборона, спеціальність К9 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
		Самостійна робота 68 год.
ІНДЗ: немає	Консультації 10 год.	
Мова викладання	Форма контролю: залік	українська

II. Інформація про викладача

ШП Гламазда Петро Володимирович

Науковий ступінь кандидат юридичних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права

Контактна інформація glamazda.petro@vnu.edu.ua

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Історія держави і права України є однією із фундаментальних освітніх компонентів в системі підготовки здобувачів вищої освіти та становить невід'ємну частину і необхідний елемент вищої освіти.

Освітній компонент «Історія держави і права України» покликаний допомогти майбутнім правоохоронцям засвоїти категоріально-понятійний апарат історико-правової науки, знати основні віхи розвитку державотворчого процесу в Україні, краще підготуватися до активної участі у суспільно-політичному житті країни. Вивчення даного освітнього компонента безпосередньо вплине на формування наукового світогляду і загальної культури, дасть можливість зрозуміти зміст, характер та особливості історичного розвитку України.

2. Пререквізити / пост реквізити

Вивчення предмету освітнього компонента «Історія держави і права України» передбачає наявність у здобувачів освіти базових знань з історії України, оскільки курс «Історія держави і права України» тісно пов'язаний з історією розвитку господарства, культури, науки та інших областей людської діяльності, а також з історією сусідніх держав та народів.

Вивчення освітнього компонента «Історія держави і права України» перебуває у структурно-логічному зв'язку з вивченням інших освітніх компонентів, а саме: теорією держави і права, конституційним правом, судовими та правоохоронними органами.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – формування у здобувачів освіти цілісних уявлень про виникнення державно-правових явищ у народів, що населяли територію, яка зараз є державною територією України та становлення державності Українського народу з тим, щоб використати одержані знання для глибокого осмислення історичних процесів розвитку держави і права, становлення національної правосвідомості народу та використання історичного досвіду у розбудові незалежної, суверенної, демократичної, соціальної та правової Української держави; опанування інструментарієм науки історії держави і права України, вивчення загальних закономірностей виникнення і розвитку держави і права України, починаючи з давніх часів і завершуючи сучасним періодом розбудови держави та формування її правової системи.

Завдання освітнього компонента – надати можливість майбутнім правоохоронцям оволодіти спеціальними методами дослідження проблем розвитку держави і права до яких належать історико-правовий та метод правового аналізу та порівняння; показати зародження та розвиток державно-правових інститутів у різних народів, що проживали на території України у різні часи; загальні закономірності виникнення та реалізації різних

вчень про державу і право на території України; перешкоди і проблеми, які виникали на шляху будівництва української державності та становлення національної системи права; навчити здобувачів освіти використовувати історичний досвід української держави і права у практичній діяльності; аналізувати правові акти та інші документи, а також самостійно робити правильні прогнози розвитку суспільного і державного життя України на основі історико-правових знань. Це визначає основоположне місце історії держави і права України серед інших освітніх компонентів.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

За підсумками вивчення ОК «Історія держави і права України» у здобувачів освіти повинен бути сформований відповідний набір компетентностей та досягнуті відповідні результати навчання.

Загальні компетентності (ЗК):

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.

СК 3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

ПРН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.

ПРН 8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

ПРН 11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Під час вивчення освітнього компонента здобувачі набудуть таких soft skills:

- уміння чітко, логічно і стисло формулювати думку;
- навички активного слухання;
- здатність працювати в умовах обмеженого часу;
- навички аналітичного та логічного мислення;
- вміння порівнювати та синтезувати інформацію;
- навички вирішення проблем.

5. Структура освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Державно-правовий розвиток на українських землях (середина I тисячоліття нашої ери – початок XX ст.)						
Тема 1. Предмет, періодизація, історіографія курсу «Історія держави і права України»	3	1		2		ДС, ДБ, Т, РЗ/К, РМГ/ 5 балів за практи.
Тема 2. Стародавні держави і право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я	5	1	2	2		
Тема 3. Ранньофеодальна держава Русь-Україна	6	2	2	2		
Тема 4. Правова система Русі-України	7	2	2	2	1	
Тема 5. Литовсько-Руська держава та її право	7	2	2	2	1	
Тема 6. Запорозька Січ: військово-адміністративний устрій та право	5	2		2	1	
Тема 7. Держава і право України-Гетьманщини	6	2	2	2		
Тема 8. Суспільно-політичний устрій і право на українських землях у складі імперій	2			2		
Разом за модулем 1	41	12	10	16	3	25
Змістовий модуль 2. Державно-правовий розвиток на українських землях (початок XX ст. – початок XXI ст.)						
Тема 1. Державний лад і право Української Народної Республіки	6	2	1	3		ДС, ДБ, Т, РЗ/К, РМГ/ 5 балів за практи.
Тема 2. Держава і право за гетьманату П. Скоропадського	5	1	1	3		
Тема 3. УНР часів Директорії та її право	5	1	1	3		
Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка та її право	6	2	1	3		
Тема 5. Утворення радянської держави і права в Україні. Радянська державність і право у першій половині XX ст.	5		2	3		
Тема 6. Проблеми державності і права на західних українських землях у міжвоєнний період та в період Другої світової війни.	8	2	2	3	1	
Тема 7. Державно-правовий розвиток України в період з 1945 по 1991 рр.)	5			4	1	
Тема 8. Держава і право України на	9	2	2	4	1	

сучасному етапі (1991 по наш час)						
Разом за модулем 2	49	10	10	26	3	25
Контрольна робота №1						25
Контрольна робота №2						25
Всього годин/ Балів	90	22	20	42	6	100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Державно-правовий розвиток на українських землях (середина I тисячоліття нашої ери – початок XX ст.)						
Тема 1. Предмет, періодизація, історіографія курсу «Історія держави і права України»	4			4		ДС, ДБ, Т, РЗ/К, РМГ/ 17 балів за практ.
Тема 2. Стародавні держави і право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я	5			4	1	
Тема 3. Ранньофеодальна держава Русь-Україна	7	2		4	1	
Тема 4. Правова система Русі-України	8		2	5	1	
Тема 5. Литовсько-Руська держава та її право	5			5		
Тема 6. Запорозька Січ: військово-адміністративний устрій та право	6	1		4	1	
Тема 7. Держава і право України-Гетьманщини	6	1		4	1	
Тема 8. Суспільно-політичний устрій і право на українських землях у складі імперій	4			4		
Разом за модулем 1	45	4	2	34	5	
Змістовий модуль 2. Державно-правовий розвиток на українських землях (початок XX ст. – початок XXI ст.)						
Тема 1. Державний лад і право Української Народної Республіки	6	1		4	1	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, РМГ/ 16 балів за практ.
Тема 2. Держава і право за гетьманату П. Скоропадського	4			4		
Тема 3. УНР часів Директорії та її право	5			4	1	
Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка та її право	6	1		4	1	
Тема 5. Утворення радянської держави і права в Україні. Радянська державність і право у першій половині XX ст.	5			4	1	
Тема 6. Проблеми державності і права на західних українських землях у міжвоєнний період та в період Другої	8		2	5	1	

світової війни.						
Тема 7. Державно-правовий розвиток України в період з 1945 по 1991 рр.)	5			5		
Тема 8. Держава і право України на сучасному етапі (1991 по наш час)	6		2	4		
Разом за модулем 2	45	2	4	34	5	16
Контрольна робота №1						25
Контрольна робота №2						25
Всього годин/ Балів	90	6	6	42	6	100

* **Форми контролю:** ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Формами самостійної роботи здобувача з ОК «Історія держави і права України» є: опрацювання прослуханого лекційного матеріалу (презентації лекцій, письмові конспекти лекцій); вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до виступу на практичних заняттях; опрацювання опублікованих у фахових та інших виданнях статей з обраної теми; підготовка (написання) письмових робіт – реферату, написання й редагування тексту; належне його оформлення.

Завдання для самостійної роботи доступні для здобувачів освіти на платформі Moodle.

Завдання до самостійної роботи не оцінюються окремо. Контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем освіти, здійснюється під час проведення практичних занять, а також під час заліку.

IV. Політика оцінювання

Відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. протокол № 8 Вченої ради (<https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk-otsinyuvannya.pdf>) поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи та реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, заслуховування та аналіз доповідей питань, винесених на обговорення, письмове вирішення завдань, задач (казусів), письмові відповіді на окремі питання, участь у дискусіях/дебатах. Здобувачі освіти, які не отримали оцінку під час усного опитування, за 15 хвилин до завершення практичного заняття мають змогу виконати самостійну роботу (експрес-контроль) по темі, яка виносилась на обговорення.

Максимальна кількість балів за поточний контроль – 100 балів.

Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов’язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача освіти під час занять;
- своєчасне виконання завдань/робіт, щодо яких встановлено дедлайни.

Не допускається:

- ✓ пропуск занять без поважних причин;

- ✓ систематичні запізнення на заняття;
- ✓ користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача).

Політика щодо академічної доброчесності.

Вивчаючи цей ОК, здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

У межах освітнього процесу використання технологій штучного інтелекту здійснюється з урахуванням Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (Міністерство цифрової трансформації України, МОН України, 2025). <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Пропущені без поважних причин практичні заняття перескладаються усно шляхом відповіді на всі питання практичного заняття. Практичне заняття вважається пропущеним без поважних причин, якщо немає документального підтвердження поважної причини відсутності (довідка, повістка тощо). За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях.

Пропущені з поважних причин практичні заняття перескладаються шляхом підготовки конспекту по темі практичного заняття з відповідями на всі питання практичного заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях.

Пропуски на практичних заняттях та негативні оцінки (0 балів) можуть бути перескладені до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі (каб. В-123). Перескладання заліку відбувається відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29 серпня 2024 року https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Відповідно до п 4.5. вищезазначеного Положення передбачено, що здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Науково-методичною комісією факультету затверджено систему бонусних балів, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК в обсязі до 35 балів (протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.).

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів
Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозіуму та іншому науковому заході	до 5 балів
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 8 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 10 балів

V. Підсумковий контроль

Згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 року (URL: <https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potoczne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>) підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах у формі заліку.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо

здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт (оцінювання за шкалою від 0 до 100). Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості 100.

У день складання заліку за основною сесією не проводяться додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Залік проводиться в усній формі.

Перелік питань до заліку

1. Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії (кінець XVIII — початок XX ст.).
2. Адміністративно-територіальний устрій та місцеве управління українських земель у складі Великого князівства Литовського.
3. Адміністративно-територіальний устрій УСРР у 1919—1937 рр.
4. Виникнення козацтва, його склад та правова диференціація.
5. Вищі органи влади та місцевого управління українських земель у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.
6. Владні установи УНР у центрі та на місцях.
7. Держава, право та суспільство скіфів.
8. Державний лад та адміністративний устрій на українських землях Австро-Угорщини.
9. Державний лад часів Директорії УНР.
10. Державний устрій Галицько-Волинської держави.
11. Державний устрій Західноукраїнської Народної Республіки.
12. Державний устрій Русі-України.
13. Державний устрій Української Держави гетьмана П. Скоропадського.
14. Державний, адміністративний та суспільний устрій Гетьманщини (XVII-XVIII ст.).
15. Державність і право на західноукраїнських землях у 1920-1939 рр.
16. Державно-правове значення злуки УНР та ЗУНР.
17. Державно-правовий та суспільний розвиток античних полісів Північного Причорномор'я.
18. Державно-правові аспекти Першого та Другого універсалів УЦР.
19. Державно-правові аспекти Третього та Четвертого універсалів УЦР.
20. Державно-правові підстави здобуття Україною незалежності у 1991 р.
21. Джерела права доби козацько-гетьманської України (XVII-XVIII ст.).
22. Джерела права на Україні XV-XVI ст. у складі Литви та Польщі.
23. Джерела права на українських землях у складі Російської імперії XIX - на початку XX ст.
24. Загальна характеристика законодавства Центральної Ради.
25. Зміни у державному ладі українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст.

26. Зміни у законодавстві УРСР у період перебудови (1986-1991 рр.).
27. Зміни у державному устрої УРСР з кінця 40-х - до початку 80-х рр. XX ст.
28. Класифікація злочинів та види покарань за "Руською правдою".
29. Класифікація злочинів та види покарань за Гетьманщини (XVII—XVIII ст.).
30. Конституція 1996 р. і державна символіка України.
31. Конституція П. Орлика як пам'ятка політико-правової думки.
32. Конституція УНР 1918 р.
33. Конституція УРСР 1937 р.
34. Кримінальне право і процес у 1930-х рр.
35. Кримінальне право на українських землях у складі Російської імперії (XIX ст.).
36. Литовські статuti як пам'ятка і джерело права.
37. Магдебурзьке право і його особливості в Україні.
38. Наступ російського царизму на автономію України у XVIII ст.
39. Норми кримінального права в Україні литовсько-польської доби.
40. Норми цивільного права на українських землях в литовсько-польську добу.
41. Окупаційний режим в Україні у роки Другої світової війни.
42. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади і місцеве самоврядування незалежної України.
43. Основні засади Кодексу про адміністративні правопорушення 1984 р.
44. Особливості держави і права Боспорського царства.
45. Право власності та володіння у Русі-Україні.
46. Право Галицько-Волинської держави.
47. Право УРСР у роки Другої світової війни.
48. Система права Західноукраїнської Народної Республіки.
49. Система права Русі-України.
50. Юридичне оформлення входження західноукраїнських земель до складу УРСР (1939-1945 рр.).
51. Правові аспекти селянської реформи 1861 р.
52. Реорганізація державного механізму УРСР у роки радянсько-німецької війни.
53. Реформа поліції 1862 р. та її державно-правова сутність.
54. Родинно-шлюбне право УСРР 1920-1930-х рр.
55. Розвиток права та правоохоронної системи в умовах незалежної України.
56. «Руська правда» як пам'ятка і як джерело права.
57. Спроби відродити українську національну державу у роки Другої світової війни.
58. Спроби кодифікації українського права у XVIII - на початку XIX ст.
59. Судова система Русі-України.
60. Судова система в Україні у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.
61. Судова система українських губерній Російської імперії до і після реформи 1864 р.
62. Судова та правоохоронна система Української Держави гетьмана П. Скоропадського.
63. Судова та правоохоронна система часів першої УНР.
64. Судовий процес на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.
65. Судові та правоохоронні органи УСРР (1920—1937 рр.).
66. Судочинство (процес) в Русі-Україні.
67. Суспільний лад Галицько-Волинської держави.
68. Суспільний лад Русі-України.
69. Суспільний лад українських земель у складі Російської імперії (XIX ст.).
70. Суспільний устрій на українських землях у складі імперії Габсбургів.
71. Суспільний устрій на українських землях у XV—XVI ст. у складі Литви та Польщі.

72. Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Речі Посполитої у кінці XVII—XVIII ст.
73. Суспільно-політичний устрій, право та судівництво Запорозької Січі.
74. Утворення давньоруської держави Русі-України.
75. Утворення, склад і організація роботи Центральної Ради.
76. Формування української державності у роки Національно-визвольної війни.
77. Характеристика законодавства Директорії УНР.
78. Характеристика Кодексу законів про шлюб та сім'ю 1969 р.
79. Характеристика права гетьманату П. Скоропадського.
80. Характеристика розшуку часів Русі-України.
81. Цивільне право і процес в УСРР 1930-х рр.
82. Цивільне право на українських землях у складі Російської імперії (XIX ст.)
83. Цивільно-правові норми доби Гетьманщини (XVII-XVIII ст.).
84. Юридичне оформлення входження України до складу СРСР.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

90-100 – здобувач освіти демонструє вільне володіння теоретичними питаннями, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково дає відповіді на поставлені питання з посиланням на норми законодавства; вільно володіє термінологією;

82-89 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання відповідає повно, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти, вміло їх застосовує при відповіді на питання, однак може допускати деякі неточності чи положення без їх доведеності;

75-81 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання може порушувати системність їх викладу, допускати окремі неточності, без їх доказовості, однак знає нормативно-правові акти, застосовує при відповіді на питання, володіє основними категоріями;

67-74 – здобувач освіти володіє більшістю теоретичними питаннями з предмету вивчення, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти; однак не завжди може правильно та аргументовано застосувати норми законодавства при відповіді на питання;

60-66 – здобувач освіти не володіє більшістю теоретичними питаннями, однак знає основні категорії та нормативно-правові акти, але при відповіді на питання не обґрунтовує та не аргументує її;

1-59 – здобувач освіти володіє теоретичними питаннями поверхнево; знає окремі категорії та нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час відповіді на питання.

Поточне оцінювання (5 балів денна / 17 балів заочна форма навчання)

№	Бали денна	Бали заочна	Пояснення

п/п	ф.н.	ф.н.	
1	5 - 4	17 - 13	питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, зроблені конкретні висновки; здобувач освіти демонструє вільне володіння питаннями практичного заняття, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково виконує практичні завдання згідно поставлених вимог, бере участь у дискусії;
2	4 - 3	13 - 9	питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, зроблені окремі висновки; здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання практичного заняття допускає поодинокі неточності, однак знає нормативно-правові акти, вміє їх застосовувати під час розв'язуванні задач та аргументувати свою відповідь;
3	3 - 2	9 - 5	питання висвітлені поверхнево, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення; здобувач освіти не володіє більшістю питань практичного заняття, однак знає нормативно-правові акти; виконуючи завдання, посилається на законодавство, але не обґрунтовує свою відповідь;
4	2 - 1	5 - 1	питання висвітлені недостатньо, більшість тез потребують уточнення, доопрацювання; здобувач освіти володіє питаннями практичного заняття поверхнево; знає нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час розв'язування практичних завдань.

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з освітнього компоненту є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (першоджерел, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логічна послідовність та системність викладення матеріалу, культура мовлення;
- аналітичність мислення, вміння робити порівняння та формулювати висновки.

**Оцінювання контрольної роботи
(денна (очна) та заочна форми навчання) – 25 балів**

№ п/п	бали	Оцінка відповідно ECTS
1	15-13	здобувач освіти повно відповідає на питання модульної контрольної роботи, вільно володіє термінологією, вміє застосовувати норми законодавства при відповіді на питання та аргументувати свою позицію;
2	12-9	здобувач освіти при відповіді на питання модульної контрольної роботи допускає поодинокі неточності; володіє термінологією; знає нормативно-правові акти з питання контрольної роботи; вміло застосовує норми законодавства при відповіді на питання;
3	8-5	здобувач освіти поверхнево володіє більшістю питаннями модульної контрольної роботи, знає основні категорії та

		нормативно-правові акти; використовує норми законодавства, але не пояснює їх застосування при відповіді на питання;
4	4-0	здобувач освіти не може дати аргументовано відповідь на питання модульної контрольної роботи, висловлює власну думку при відповіді на питання без посилання на норми законодавства, володіє окремими правовими категоріями.

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 серпня 1990 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Акт проголошення незалежності України. 24 серпня 1991 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3145-15>

Навчальна та наукова література:

Основна

1. Історія держави та права України (схеми та таблиці): навчальний посібник / О. В. Шкуратенко, Д. І. Курас та ін. Київ. «Видавництво Людмила». 2020. 170 с.
2. Історія держави і права України : підручник / В. М. Єрмолаєв. 2-ге вид., допов. та розшир. Харків. Право. 2025. 496 с.
3. Історія держави і права України : навчально-методичний посібник / А. Є. Шевченко, С. В. Кудін. Вінниця. ТОВ «Твори». 2020. 688 с.
4. Історія держави і права України: навч.-метод. реком. до вивчення дисципліни (для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр», за спец. 081 «Право» ф-ту цивільної та господарської юстиції / Н. В. Єфремова, І. В. Корнієнко, О. В. Горяга. Одеса. Фенікс. 2023. 98 с.
5. Історія правоохоронних органів України: підручник / С. В. Банах, А. В. Грубінко, В. В. Савенко, В. З. Ухач. Тернопіль. ЗУНУ. 2021. 232 с.
6. Історія судових і правоохоронних органів України: курс лекцій / за ред. В. М. Щербатюка, Д. І. Кураса. Київ: Видавництво «Фенікс». 2022. 280 с.

Додаткова:

- 1.Гламазда П.В. Історико-правові особливості впровадження та функціонування магдебурзького права у Луцьку. *Історико-правовий часопис: науковий журнал* . Луцьк. 2020. № 1 (15). С. 19–24
- 2.Гламазда П.В. Діяльність добровольчих формувань, як органів охорони правопорядку в період Української революції (1917 -1921 рр.) *Історико-правовий часопис*. 2024. № 1 (22). С. 14–21
- 3.Hlamazda P. The application of the «roman formula» method in criminal offence investigations: past and present. Hlamazda P. (etc.). *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. Vol. 14. Iss. 2. Special Issue XLIV. 2024. P. 114–120.
- 4.Гламазда П. В. Державна варта Української Держави: структура та функції. *Актуальні питання реформування правової системи*: зб. матеріалів XXII Міжнар. наук.-практ. конф., Луцьк, 13-15 червня 2025 р. / Уклад. Л. М. Джурак. Луцьк: Вежа-Друк, 2025. С.5–7.
- 5.Ювсечко Я., Коваль Н., Гламазда П. Партисипативна демократія: еволюція правових підходів до громадської участі. *Національні інтереси України*. 2025. № 8(13). С. 522–536.
- 6.Гламазда П. В. Державна варта Української Держави: структура та функції. *Актуальні питання реформування правової системи*: зб. матеріалів XXII Міжнар. наук.-практ.

конф., Луцьк, 13-15 червня 2025 р. / Уклад. Л. М. Джурак . Луцьк: Вежа-Друк, 2025.
С.5-7.

Інтернет-ресурси:

- 1.<http://rada.gov.ua/> – веб-портал Верховної Ради України
- 2.<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
- 3.<http://history.org.ua/uk/> - Інститут історії Національної академії наук України
- 4.<https://uinp.gov.ua/> - Український інститут національної пам'яті